

**ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

Рев-116/05

Бања Лука, 19.12.2006. год.

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Петра Бајића као председника вијећа, Драгослава Лукића, Дарка Осмића, Биљане Томић и Горјане Попадић као чланова вијећа, као чланова вијећа, у правној ствари тужилаца Д. Т., Б. Л., и П. Ц. сина Ж., Б. Л., које заступа пуномоћник Г. Е., адвокат, Б. Л., против туженог Основног државног предузећа П. Б. Л.(сада: „Палас“ А.Д. Бања Лука), кога заступа пуномоћник Д. К., адвокат, Б. Л., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог против пресуде Окружног суда у Б. Л. број Гж-29/02 од 26.10.2004. године, на сједници одржаној дана 19.12.2006. године донио је

П Р Е С У Д У

Ревизија се одбија.

О б р а з л о ж е њ е

Првостепеном пресудом Основног суда у Б. Л. број П-297/99 од 18.10.2001. године наложено је туженом Основном државном предузећу П. Б. Л. (сада: П. А.Д. Б. Л.) да првотужиоцу Д. Т. исплати 5.400,00 КМ из основа накнаде штете с каматом од 27.11.1998. године до исплате, у року од 15 дана по правоснажности пресуде, под пријетњом извршења (став 1. изреке); наложено је туженом да друготужиоцу П. Ц.у исплати 4.000,00 КМ из основа накнаде штете с каматом од 27.11.1998. године до исплате, у року од 15 дана по правоснажности пресуде, под пријетњом извршења (став 2.); одбијени су као неосновани дио тужбеног захтјева првотужиоца за накнаду штете изнад досуђеног износа, као и захтјеви оба тужиоца за исплату законске камате од 25. до 27.11.1998. године (став 3.); наложено је туженом да накнади парничне трошкове и то првотужиоцу 3.750,00 КМ, а друготужиоцу 1.920,00 КМ, све у року од 15 дана по правоснажности пресуде, под пријетњом извршења (став 4.).

Другостепеном пресудом Окружног суда Б. Л. број Гж-29/02 од 26.10.2004. године жалба туженог је дјелимично уважена, првостепена пресуда преиначена у дијелу којим је тужиоцима досуђена законска затезна камата, тако што је првотужиоцу на износ од 5.400,00 КМ, а друготужиоцу на износ од 4.000,00 КМ досуђена законска затезна камата од 18.10.2001. године, умјесто од 27.11.1998. године, до исплате. У осталом досуђујућем дијелу жалба туженог је одбијена и првостепена пресуда потврђена.

Тужени је изјавио ревизију против другостепене пресуде због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права с приједлогом да се та пресуда преиначи, првостепена пресуда укине и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење, или да се донесе друга одговарајућа одлука.

Тужиоци су у одговору на ревизију предложили да се ревизија одбаци у складу са одредбама члана 247. у вези са чланом 237. Закона о парничном поступку који је сада на снази („Службени гласник Републике Српске“, број 58/03, 85/03 и 74/05, - у даљем тексту важећи: ЗПП).

Тужбом се тражи накнада штете на монтажно-демонтажним објектима тужилаца.

Тужиоци су, према утврђеном чињеничном стању, у вријеме настанка спорне штете били власници привремених монтажно-демонтажних објеката, смјештених у Б. Л., у којима су обављали допунску дјелатност. Првотужилац је свој објект користио као роштиљницу (локал број 6), а друготужилац се је у свом монтажно-демонтажном објекту (локал број 5) бавио трговинском дјелатношћу. Надлежни органи дали су урбанистичку сагласност за локацију њихових пословних објеката и одобрили им обављање дјелатности као допунско занимање. Тужени је носилац права располагања и корисник простора за паркирање поред зграде хотела, у Б. Л., уз који се је налазио потпорни зид, у нивоу изнад објеката тужилаца. Тужени, у вријеме настанка штете, није имао употребну дозволу за паркиралиште. Његов захтјев за издавање такве дозволе одбијен је рјешењем Секретаријата за просторно уређење, саобраћај и комуналне послове Г.Б. број 01-361-2010/98 од 5.2.1999. године, поред осталог и ради тога што према извјештају Комисије за технички преглед „није изведен потпорни зид према дијелу пијаце са привременим објектима“ и што „није урађена заштитна ограда на дијелу пијаце“. Штета је настала рушењем потпорног зида на објекте тужилаца на дан 25.11.1998. године. Висина штете утврђена је на основу налаза и мишљења вјештака грађевинске струке Д. Д., дипломираног инжењера грађевинарства.

Пошто је коришћење простора за паркирање омогућено без издавања употребне дозволе, првостепени суд је закључио да је тужени одговоран тужиоцима за штету по принципу објективне одговорности, у смислу одредаба чланова 154. став 2, 173. и 174. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“, број 29/78, 39/85, 45/89 и 57/89 и „Службени гласник Републике Српске“, број 17/93 и 3/96, у даљем тексту:ЗОО), па им је досудио накнаду у висини износа које је утврдио уз помоћ вјештака грађевинске струке. Камату им је признао од дана обрачуна штете, 27.11.1998. године, на основу члана 277. ЗОО.

Чињенична утврђења и правна схватања првостепеног суда прихватио је и другостепени суд. Законску затезну камату досудио је од дана доношења првостепене пресуде, 18.10.2001. године, с обзиром да је „висина причињене штете... одређена према цијенама у вријеме пресуђења“, при чему је тај суд „имао у виду стабилан период валуте, у временском периоду од извршеног вјештачења до пресуђења“.

Супротно наводима одговора на ревизију, овај суд је нашао да је ревизија дозвољена. Према члану 456. став 1. у вези са чланом 461. важећег ЗПП, ако је прије ступања на снагу тог закона донијета првостепена одлука којом се поступак пред првостепеним судом завршава, даљи поступак спровешће се по досадашњим прописима, а то је Закон о парничном поступку („Службени лист СФРЈ“, број 4/77 до 35/91 и „Службени гласник Републике Српске, број 17/93 до 32/94, у даљем тексту: ранији ЗПП). Важећи ЗПП ступио је на снагу 1. августа 2003. године (члан 461). Првостепена пресуда којом је поступак пред првостепеним судом завршен, донијета је 18.10.2001. године, па се према томе, даљи поступак треба да спроведе по одредбама ранијег ЗПП. У смислу става 2. у вези са ставом 1. члана 382. ранијег ЗПП, ревизија у овој правној ствари је дозвољена.

Ревизија, међутим, није основана.

Из утврђеног чињеничног стања произилази да је тужени био носилац права располагања простора за паркирање, а да је потпорни зид саставни дио (припадак) тог паркиралишта. Тужени је, према томе, био носилац права располагања и потпорног зида. У извјештају поменуте Комисије за технички преглед, на коме је и засновано рјешење о одбијању захтјева за издавање употребне дозволе за паркиралиште, наводи се, како је напријед речено, да није изведен потпорни зид према дијелу пијаце с привременим објектима и да није уређена заштитна ограда на дијелу пијаце.

Тужени је, према томе, био дужан да изгради потпорни зид тамо гдје га није било, према дијелу пијаци с привременим објектима, односно да уради заштитну ограду на мјесту гдје је зид постојао, а представљао је потенцијалну опасност по лица и имовину. У противном, да зид није био припадак паркиралишта, овакве констатације Комисије за технички преглед о пропустима туженог, очигледно би изостале. На рочишту од 18.10.2001. године вјештак Д. Д. се је изјаснио да се „у истом нивоу у завршетку односно у граници паркинг простора, налази... стари камени зид који је веома дотрајао и до чијег је обрушавања управо дошло на објекту тужиоца“. Неосновани су, према томе, ревизиони наводи да зид „нема везе ни додирних тачака са паркинг простором“, да је „удаљен од паркинга преко 30 метара“, те да му и не припада.

Веома дотрајао, незаштићен камени зид око паркинг простора изнад објеката тужилаца (како је у свом исказу навео вјештак), а чији је носилац права располагања тужени, ван сваке сумње представља ствар од које потиче повећана опасност за околину (опасну ствар) за коју се одговара без обзира на кривицу, у смислу члана 154. став 2. и члана 174. ЗОО. За штету од такве ствари одговара њен ималац, у овом случају тужени. Узрочна веза између рушења зида и штете на објектима тужилаца расправљена је и утврђена током првостепеног поступка, по чему се је ближе изјаснио поменути вјештак. Висина накнаде одређена је у складу са члановима 190. и 189. ЗОО.

У погледу осталих ревизионих навода потребно је указати на слиједеће.

1. Тачно је да је према првостепеној пресуди пуномоћник туженог у одговору на тужбу и на записнику суда од 24.3.1999. године „истакао да не спори... чињеницу да је радове изводио Ћ. С. (према одговору на тужбу: Свето) „али по одобрењу туженог“, што не одговара стању у списима. Ови наводи су међутим без утицаја на пресуђење, па ради тога немају значај битних повреда одредаба парничног поступка.

2. У ревизији се даље наводи да су тужиоци иницирали покретање кривичног поступка „против Ћ. С. због кривичног дјела изазивања опште опасности код ... Основног суда Б. (предмет К-859/01), с обзиром да им је било познато да тужени ... нема никакве везе са евентуалним радњама Ћ. С., као трећег лица за чије поступке тужени по било којем основу не одговара.“ Тражи се и увид у предмет број К-859/01. Према члану 177. став 2. ЗОО ималац опасне ствари ослобађа се одговорности ако докаже да је штета настала искључиво радњом трећег лица (овдје би то могао да буде С., односно С. Ћ.), коју он није могао предвидјети и чије посљедице није могао избјећи или отклонити. Терет доказивања је међутим био на туженом. Тужени није доказао током поступка пред нижестепеним судовима да је тужиоцима штету причинило треће лице, па је и овај ревизиони навод неоснован. Захтјевом за увид у списе кривичног суда другостепена пресуда се побија због непотпуно утврђеног чињеничног стања, а то је у поступку по ревизији ислучено (385. став 3. ранијег ЗПП).

3. У поступку пред првостепеним судом разјашњено је постојање узрочне везе између рушења зида, који је припадао туженом и штете на објектима тужилаца. Околности да је тужени накнадно добио одобрење за коришћење простора за паркирање, те да ли је постојала и узрочна веза између употребе паркиралишта од моторних возила и рушења зида, нису ни битне за пресуђење у овом спору. Супротно наводима ревидента, другостепена пресуда по оцјени овог суда није захваћена битним повредама одредаба парничног поступка из члана 354. став 2. тачка 13. ранијег ЗПП.

4. Удовољењем тужбеним захтјевима тужилаца нижестепени судови су правилно примијенили материјално право, што произилази из напријед реченог.

5. Иницирање кривичног поступка против С. (С.) Ћ., само за себе, такође не утиче на доношење законите и правилне одлуке у овом поступку.

6. Ревизија је ванредни, а жалба редовни правни лијек. „Жалба туженог од 20.11.2001. године“ не може стога бити „саставни дио ове ревизије“, како тврди ревидент.

Остали ревизиони наводи нису од утицаја на законитост и правилност нижестепених одлука.

Како из изложеног произилази, пресуде нижестепених судова немају недостатака на које указује ревидент, односно на које овај суд пази по службеној дужности. Досљедно томе, ревизија туженог је одбијена као неоснована из разлога датих у овој одлуци (члан 393. у вези са чланом 386. ранијег и члановима 456. став 1. и 461. важећег ЗПП).

Предсједник вијећа
Петар Бајић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарне
Амила Подрашчић